

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตกิ่งเมืองกิ่งชนบทของจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน : นายนิทัศน์ ไชยมณี

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ พงษ์วาท	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.อัมพร ศิริบุญมา	กรรมการ
อาจารย์อองอาจ โฆษชุณหะนันท์	กรรมการ

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ เป็นการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินงานสำคัญด้านหนึ่งของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ นั่นก็คือ งานชุมชนสัมพันธ์หรืองานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานด้านนี้ของโรงเรียน เมื่อดูผิวเผินแล้ว อาจไม่มีความสำคัญมากนัก เมื่อเทียบกับงานด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานด้านวิชาการ แต่เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่า โรงเรียน ตั้งอยู่ในชุมชน รับนักเรียนที่มาจากชุมชนที่ห้อมล้อมโรงเรียน ตลอดจนครูอาจารย์ส่วนหนึ่ง ก็เป็นคนในชุมชนนั้น ๆ เอง ฯลฯ เพราะฉะนั้น การปฏิบัติภารกิจทั้งหลายทั้งปวงของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องภายในเพียงใดก็ตาม จึงไม่สามารถจะกล่าวได้ว่า เป็นการดำเนินการที่เกิดขึ้นในสุญญากาศทางสังคม ไม่เกี่ยวข้องกับชุมชนรอบ ๆ ด้าน หรือ อีกนัยหนึ่ง โรงเรียนจะไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของงานด้านอื่น ๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เป็นหัวใจของโรงเรียน คืองานวิชาการ ถ้างานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดำเนินไปอย่างไม่ได้ผล

ลักษณะพิเศษของโรงเรียนที่ศึกษาคั้งนี้ ก็คือ เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอที่เรียกว่า อำเภอรอบในที่ล้อมรอบอาณาบริเวณ ของอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยที่ผู้วิจัยพิจารณาว่า เป็นเขตกึ่งเมือง กึ่งชนบท ที่มีลักษณะต่าง ๆ ทางกายภาพและทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจากพื้นที่ ที่เป็นเขตชนบทจริง ๆ หรือเป็นเขตเมืองจริง ๆ เช่นภายใน เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นต้น

จากการสังเกต การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ และการสอบถามอย่างเป็นทางการ โดยแบบสอบถามจากผู้บริหารทั้ง 8 คน ของโรงเรียนแม่ริมวิทยาคม โรงเรียนแม่แตง โรงเรียน สันทรราชวิทยาคม โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม โรงเรียนสันกำแพง โรงเรียนสารภีพิทยาคม โรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม และครูอาจารย์ทั้งหมด 120 คน ผู้วิจัยได้ข้อสรุปที่ชัดเจนว่า โดยภาพรวมแล้ว โรงเรียนที่ทำการศึกษาคั้งนี้ มีการดำเนินงาน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ในรูปแบบและด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถระบุถึง กิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม แต่ครั้นเมื่อพิจารณากันในรายละเอียด ถึงมิติต่าง ๆ ของ งาน ตลอดจนข้อมูลในแบบสอบถามปลาเปิดแล้ว เราจะเริ่มเห็นว่า มีปัญหาต่าง ๆ มากมาย เกิดขึ้น ในแง่ปริมาณสิ่งที่ทั้งผู้บริหารและครูอาจารย์ ระบุว่า มี ว่าทำ กลายเป็นสิ่งที่มี หรือทำกัน น้อย จนถึงน้อยมากโดยเฉพาะเมื่อพูดในแง่คุณภาพแล้ว ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันว่า งานด้านนี้ยัง อยู่ห่างไกลมาตรฐานด้านคุณภาพอีกมาก แม้กระทั่งเมื่อเทียบกับ เกณฑ์ของกรมสามัญศึกษาเอง ซึ่งตัวแปรต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จนทำให้งานด้านนี้ ดำเนินไปอย่างห่างไกล จากคุณภาพที่พึง ประสงค์ เริ่มตั้งแต่ตัวผู้บริหารโรงเรียนเอง ครู อาจารย์ภายในแต่ละแห่ง ตลอดจนสภาพและ คุณลักษณะของชุมชนและผู้คนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่ทำการศึกษาคั้งนี้มีลักษณะพิเศษ ไปจากชุมชนเมือง หรือชนบทจริง ๆ อย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงทำให้ภารกิจด้านชุมชนสัมพันธ์ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในชุมชนเหล่านี้ มีความยากลำบากเป็นพิเศษมากขึ้น ความสำเร็จของงาน ทั้งด้านปริมาณ และด้านคุณภาพ จะต้องขึ้นอยู่กับ การปรับเปลี่ยน การปรับปรุงพัฒนา องค์ประกอบ ทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าว

ดังนั้นถ้าหากกรมสามัญศึกษา ยังคงเห็นความสำคัญของงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ จะต้องร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทามาตรการ กระตุ้นให้ทั้งผู้บริหารและคณะครูอาจารย์ ในโรงเรียน ภาสไตสังักัด มองเห็น ความสำคัญของงานด้านนี้ ตลอดจนถึงส่งเสริมให้แต่ละสถานศึกษา แสงหาอุทศาสตร์ และยุทธวิธี ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพ และคุณลักษณะของชุมชนแต่ละแห่ง โดยเฉพาะในชุมชนลักษณะกึ่งเมือง กึ่งชนบท เพื่อที่จะทำใหั ทั้งชุมชนและโรงเรียน ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริงและอย่างสูงสุดจากงาน ตลอดจน เพื่อที่จะทำให้เกิดผลดีที่สุด ต่อภาระหลักของโรงเรียนนั้น ก็คืองานด้านวิชาการนั่นเอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title : Administering School-Community Relations
 in Semiurban/Semirural Secondary Schools under
 the General Education Department in Chiang Mai
 Province

Author : Mr.Nitut Chaimanee

M.Ed. : Educational Administration

Examining Committee :

Assist. Prof. Dr. Annop Pongwat	Chairman
Lecturer Dr. Umporn Siriboonma	Member
Lecturer Ong-Ard Kosashunhanan	Member

Abstract

This research represented efforts to examine, analyze, synthesize and evaluate one area of work of secondary schools under the General Education Department, Ministry of Education, i.e., school-community relations. This work area, when superficially seen, did not appear very important. Other areas, especially that involving academic affairs administration, usually were more predominant. However, the facts that school was situated within the community and that some teachers and students were members of that community made it very unlikely or almost impossible for school to go about doing its routine business, no matter how internal it might be, in

a social vacuum or in isolation from the surrounding community. In other words, what was argued in this research was that school would not be able to accomplish its other areas of work, especially its academic mission, without effective and successful school-community relations mission.

The unique aspect of schools studied was that they were all located in communities considered semiurban, semirural. These communities were in districts immediately bordering Muang Chiang Mai district with physical, economic, social and cultural characteristics neither totally rural nor urban.

Data collected from principals of all 8 such schools and some 120 teachers as well as from participative observations, informal conversations revealed quite clearly that in the overall sense schools actually conducted their school-community relations work in a variety of ways and forms. Principals and teachers were even able to give concrete examples of activities and accomplishment. Nevertheless, upon closer scrutiny and via other data sources and channels things turned problematic. The number and quantity of work activities reported became ranging from small to almost nill. As far as quality of work was concerned, findings were quite clear that it was still very much far from the mark even judged against the Department of General Education own criteria. School principals, teachers and the community and its members in varying degrees were all who were to blame. Unique semiurban, semirural characteristics of communities obviously made school work in

this area much more difficult. Thus, improvement of this important area of school work clearly depended on both quantitative and qualitative changes of these 3 critical actors/parties.

Therefore, if the Department of General Education still sees the critical value of school-community relations work to its schools' major mission accomplishment, it must urgently join hands with other relevant parties in coming up with necessary measures rallying school principals and teachers to stand firmly for school-community relations work, encouraging them to search for practical, specific and appropriate strategies and methods for effectively carrying out the assignment and in order for both school and community to most benefit from the work as well as for school to make good use of this area of school work in the process of achieving its major mission, quality education for children of the community.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved